

Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 23 Μαρτίου 2022
(OR. en)

7478/22
ADD 1

ENER 99
ENV 265
COMPET 176
TRANS 171
CONSOM 69
IND 86
ECOFIN 254

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	23 Μαρτίου 2022
Αποδέκτης:	κ. Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2022) 138 final - ANNEX
Θέμα:	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ της ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ Ασφάλεια του εφοδιασμού και προσιτές τιμές ενέργειας: επιλογές για άμεσα μέτρα και την προετοιμασία για τον επόμενο χειμώνα

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2022) 138 final - ANNEX.

σνημμ.: COM(2022) 138 final - ANNEX

Βρυξέλλες, 23.3.2022
COM(2022) 138 final

ANNEX

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

της

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

**Ασφάλεια του εφοδιασμού και προσιτές τιμές ενέργειας:
επιλογές για άμεσα μέτρα και την προετοιμασία για τον επόμενο χειμώνα**

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Επισκόπηση των επιλογών

Έχουν προταθεί διάφορες επιλογές από τα κράτη μέλη και τα ενδιαφερόμενα μέρη, καθώς και στο πλαίσιο του ακαδημαϊκού διαλόγου, για τη λήψη μέτρων έκτακτης ανάγκης με σκοπό τον περιορισμό των επιπτώσεων των υψηλών τιμών της ηλεκτρικής ενέργειας. Οι επιλογές αυτές αποσκοπούν στην ανακούφιση των τελικών καταναλωτών, χωρίς να εμποδίζουν την επίτευξη των πρωταρχικών μακροπρόθεσμων στόχων της Πράσινης Συμφωνίας, συμπεριλαμβανομένων των στόχων για απανθρακοποίηση και ενεργειακή απόδοση. Για να είναι επιτυχημένες αυτές οι προσωρινές και στοχευμένες έκτακτες επιλογές, θα πρέπει να είναι διαχειρίσιμες από δημοσιονομική άποψη και δεν θα πρέπει να θέτουν σε κίνδυνο την ασφάλεια του εφοδιασμού και τους ισότιμους όρους ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά. Το μέγεθος των πλεονεκτημάτων και των μειονεκτημάτων που περιγράφονται στις επιλογές εξαρτάται από τα χαρακτηριστικά σχεδιασμού των εν λόγω επιλογών.

I — Παρεμβάσεις στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας οι οποίες περιλαμβάνουν χρηματική αποζημίωση των καταναλωτών

A. Παρεμβάσεις σε επίπεδο λιανικής: παροχή άμεσης στήριξης στους καταναλωτές μέσω κουπονιών, φορολογικών εκπτώσεων ή μέσω της χρήσης ενός «μοντέλου φορέων συγκέντρωσης»

Στην ανακοίνωση REPowerEU εξαγγέλλεται ένα νέο προσωρινό πλαίσιο κρίσης για τις κρατικές ενισχύσεις. Το πλαίσιο αυτό θα καταστήσει δυνατή την παροχή περιορισμένων άμεσων επιχορηγήσεων και στήριξης ρευστότητας σε όλες τις επιχειρήσεις που επηρεάζονται άμεσα ή έμμεσα από τη ρωσική επίθεση κατά της Ουκρανίας, την επιβολή κυρώσεων ή αντιποίνων, καθώς και τη χορήγηση ενισχύσεων σε επιχειρήσεις, ιδίως σε ενεργοβόρες επιχειρήσεις, ώστε να αντισταθμίζεται ένα μέρος του ενεργειακού κόστους τους. Στην ανακοίνωση διευκρινίζεται επίσης ότι, υπό τις παρούσες συνθήκες, τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να ρυθμίζουν τις τιμές λιανικής για όλα τα νοικοκυριά και τις πολύ μικρές επιχειρήσεις.

Ένας άλλος τρόπος με τον οποίο μπορούν να προστατευτούν οι οικιακοί καταναλωτές, ιδίως εκείνοι που βρίσκονται σε φτώχεια ή οι ευάλωτοι καταναλωτές, (αλλά και οι επιχειρήσεις) είναι η χρήση ενός «μοντέλου φορέων συγκέντρωσης» από τα κράτη μέλη, με βάση το οποίο μια οντότητα που ελέγχεται από το κράτος αγοράζει ηλεκτρική ενέργεια στην αγορά και την καθιστά διαθέσιμη σε ορισμένες κατηγορίες καταναλωτών —άμεσα ή μέσω προμηθευτών— σε τιμές που είναι χαμηλότερες από τις τρέχουσες τιμές της αγοράς και βασίζονται, για παράδειγμα, σε τιμή άσκησης του δικαιώματος. Οποιαδήποτε επέκταση της εν λόγω προσέγγισης, η οποία υπερβαίνει όσα προβλέπονται στο ισχύον άρθρο 5 της οδηγίας για την ηλεκτρική ενέργεια και στους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις, θα πρέπει να αξιολογείται προσεκτικά για την αποφυγή στρεβλώσεων στην ενιαία αγορά.

Τα περισσότερα από αυτά τα μέτρα θα μπορούσαν να ληφθούν σε εθνικό επίπεδο.

Πλεονεκτήματα

Δεδομένου ότι οι επιλογές αυτές αφορούν άμεσα τους καταναλωτές, είναι ιδιαίτερα αποτελεσματικές για τον μετριασμό των επιπτώσεων των υψηλών τιμών στους τελικούς χρήστες. Οι επιλογές αυτές παρέχουν ευελιξία στα κράτη μέλη όσον αφορά τις κατηγορίες των οικιακών και επιχειρηματικών καταναλωτών που θα λάβουν στήριξη, λαμβανομένων υπόψη των εθνικών περιστάσεων και των κανόνων για τον ανταγωνισμό. Τα κράτη μέλη που επιθυμούν να θεσπίσουν ένα μοντέλο φορέων συγκέντρωσης θα πρέπει να αποφασίσουν τα χαρακτηριστικά σχεδιασμού, συμπεριλαμβανομένων των όγκων που πωλούνται και των προμηθευτών / ειδικών κατηγοριών καταναλωτών που θα επωφεληθούν από την εν λόγω επιλογή. Η Επιτροπή θα μπορούσε να παράσχει καθοδήγηση σχετικά με τον τρόπο εφαρμογής ενός τέτοιου μοντέλου με σκοπό την εξασφάλιση ισότιμων όρων ανταγωνισμού και θεμιτού ανταγωνισμού στην ενιαία αγορά.

Μειονεκτήματα

Η επιλογή αυτή θα μπορούσε να περιορίσει τον ανταγωνισμό στις λιανικές αγορές. Αυτό θα πρέπει να αποφευχθεί με τη διασφάλιση δίκαιης και αμερόληπτης μεταχείρισης για όλους τους προμηθευτές. Οι οδηγίες σχετικά με τη ρύθμιση των τιμών, οι οποίες επισυνάπτονται στην ανακοίνωση REPowerEU, καταδεικνύουν τον τρόπο με τον οποίο αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί για το μοντέλο φορέων συγκέντρωσης.

Αν ένα μεγάλο μέρος των καταναλωτών λάβει στήριξη για την αντιστάθμιση της συνολικής αύξησης των τιμών, θα έχουν λιγότερα κίνητρα για τη μείωση της κατανάλωσής τους. Όπως ισχύει για όλες τις επιλογές που μειώνουν το κόστος για τους καταναλωτές, η επιλογή αυτή θα μπορούσε να αυξήσει τη χρήση ορυκτών καυσίμων και την εξάρτηση της ΕΕ από τις εισαγωγές, καθώς και τις ανησυχίες σχετικά την ασφάλεια του εφοδιασμού. Η διαθεσιμότητα αυτής της επιλογής εξαρτάται από τα δημοσιονομικά μέσα των κρατών μελών.

Κόστος

Το κόστος και ο τρόπος κάλυψης του κόστους θα εξαρτηθούν από τις εθνικές επιλογές που αφορούν την κάλυψη ορισμένων κατηγοριών καταναλωτών και τον βαθμό ελάφρυνσης της οικονομικής επιβάρυνσης για τους καταναλωτές. Οι επιλογές αυτές θα καθοδηγούνται επίσης από τα δημοσιονομικά περιθώρια των κρατών μελών.

Π — Παρέμβαση στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας σε επίπεδο χονδρικής: καθορισμός τιμών σε συνδυασμό με χρηματική αποζημίωση των παραγωγών

B. Παρέμβαση σε επίπεδο χονδρικής όσον αφορά τις τιμές των καυσίμων για παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας από ορυκτά καύσιμα

Η επιλογή αυτή περιλαμβάνει τη θέσπιση αποζημίωσης για την τιμή που πληρώνουν για τα ορυκτά καύσιμα (γαιάνθρακας, αέριο, πετρέλαιο, ντίζελ) οι παραγωγοί ηλεκτρικής ενέργειας από ορυκτά καύσιμα. Η επιλογή αυτή θα προστατεύσει τους παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας από ορυκτά καύσιμα έναντι των επιπτώσεων των τρεχουσών αυξήσεων των τιμών στις διεθνείς αγορές βασικών εμπορευμάτων και θα τους επιτρέψει να προσφέρουν την ηλεκτρική τους ενέργεια φθηνότερα σε σχέση με σήμερα. Η επιλογή αυτή θα υλοποιηθεί με την καταβολή στους παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας της διαφοράς μεταξύ του πραγματικού κόστους προμήθειας καυσίμων (αερίου, γαιάνθρακα) και μιας προκαθορισμένης τιμής αναφοράς για τα εν λόγω βασικά εμπορεύματα.

Πλεονεκτήματα

Η επιλογή αυτή αναμένεται να επηρεάσει τη συμπεριφορά των μονάδων ηλεκτροπαραγωγής από ορυκτά καύσιμα στην ΕΕ κατά την υποβολή προσφορών και είναι πιθανό να οδηγήσει σε μείωση του κόστους της ηλεκτρικής ενέργειας που πωλείται από τις εν λόγω μονάδες και, συνεπώς, σε μείωση της οριακής τιμής στη χονδρική αγορά. Αυτό με τη σειρά του αναμένεται να οδηγήσει σε χαμηλότερες τιμές λιανικής.

Ανάλογα με τα χαρακτηριστικά σχεδιασμού, δεν θα επηρεάσει την αξιολογική κατάταξη των μονάδων ηλεκτροπαραγωγής και, συνεπώς, δεν θα παρεμποδίσει τη λειτουργία της αγοράς.

Μειονεκτήματα

Η επιλογή αυτή, αν εφαρμοστεί σε εθνικό επίπεδο, θα μπορούσε να επηρεάσει αρνητικά τη ροή ηλεκτρικής ενέργειας σε γειτονικές χώρες (εντός της ΕΕ και εκτός της ΕΕ) και να οδηγήσει στη διοχέτευση ηλεκτρικής ενέργειας από χώρες με τιμή αναφοράς προς χώρες χωρίς τιμή αναφοράς, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι ανησυχίες σχετικά με την πιθανή έλλειψη ηλεκτρικής ενέργειας, η ασφάλεια του εφοδιασμού ή το σχετικό κόστος.

Όπως ισχύει για όλες τις επιλογές που επηρεάζουν τη σχετική ανταγωνιστικότητα των τιμών των ορυκτών καυσίμων, η επιλογή αυτή θα μπορούσε να παρεμποδίσει τις προσπάθειες μείωσης της χρήσης ορυκτών καυσίμων.

Κόστος

Το κόστος και ο τρόπος κάλυψης του κόστους θα εξαρτηθούν από τις επιλογές. Το κόστος θα μπορούσε να χρηματοδοτηθεί με την καταβολή εισφορών από τους καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας. Παρόλο που το κόστος αυτό θα μπορούσε κατ' αρχήν να αντισταθμιστεί από τη μείωση των τιμών χονδρικής της ηλεκτρικής ενέργειας που προβλέπει το μέτρο, ο καθαρός αντίκτυπος για τους καταναλωτές θα εξαρτηθεί από τις αλλαγές στις τιμές των ορυκτών καυσίμων, τις εισαγόμενες ποσότητες ορυκτών καυσίμων και τους όγκους ηλεκτρικής ενέργειας που εξάγονται σε γειτονικές

χώρες. Με τη θέσπιση των εν λόγω μέτρων θα μειωθούν τα έσοδα από τη φορολόγηση των πλεοναζόντων κερδών.

Γ. Παρέμβαση σε επίπεδο χονδρικής για τη θέσπιση ανώτατου ορίου τιμών στη χονδρική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας

Η επιλογή αυτή περιλαμβάνει τον καθορισμό ανώτατου ορίου για τις τιμές ηλεκτρικής ενέργειας σε προκαθορισμένο επίπεδο.

Για να συνεχίσουν τις εργασίες τους οι παραγωγοί που χρησιμοποιούν καύσιμα, τα οποία επί του παρόντος περιλαμβάνουν δαπάνες που εμποδίζουν την κερδοφόρα παραγωγή στο ανώτατο όριο (π.χ. αέριο, γαιάνθρακας), θα απαιτηθεί χρηματική αποζημίωση για την κάλυψη της διαφοράς μεταξύ της τιμής αγοράς της παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας και του προκαθορισμένου ανώτατου ορίου. Ενδέχεται να απαιτηθεί η θέσπιση αυστηρού κανονιστικού πλαισίου για να εξασφαλιστεί ότι είναι «εύλογες» οι προσφορές παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας που υπερβαίνουν το ανώτατο όριο (και συνεπάγονται το δικαίωμα χρηματικής αποζημίωσης). Ομοίως, ενδέχεται να απαιτηθεί η θέσπιση κανονιστικού πλαισίου για να εξασφαλιστεί ότι οι παραγωγοί των οποίων οι δαπάνες είναι χαμηλότερες από το ανώτατο όριο δεν θα υποβάλλουν προσφορές που υπερβαίνουν το ανώτατο όριο (με σκοπό να επιτύχουν υψηλότερη τιμή). Ενδέχεται τελικά να απαιτηθεί η θέσπιση στενού κανονιστικού πλαισίου για τις προσφορές, πράγμα το οποίο θα μπορούσε να οδηγήσει σε πολυπλοκότητα.

Πλεονεκτήματα

Με την επιλογή αυτή θα καθοριστεί ανώτατο όριο για τις τιμές χονδρικής. Αυτό με τη σειρά του θα οδηγήσει σε χαμηλότερες τιμές λιανικής. Θα έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση των αποδόσεων κάτω των οριακών για τους παραγωγούς που δεν επηρεάζονται άμεσα από το ανώτατο όριο.

Μειονεκτήματα

Η επιλογή αυτή απαιτεί να γνωρίζουν λεπτομερώς οι διοικητικές αρχές τη διάρθρωση του κόστους και τους τρόπους λειτουργίας των επιμέρους μονάδων ηλεκτροπαραγωγής.

Η επιλογή Β, **αν δεν εφαρμοστεί σε επίπεδο ΕΕ**, θα μπορούσε να επηρεάσει αρνητικά τη ροή ηλεκτρικής ενέργειας στην εσωτερική αγορά και να οδηγήσει στη διοχέτευση ηλεκτρικής ενέργειας από χώρες με ανώτατο όριο τιμών προς χώρες χωρίς ανώτατο όριο τιμών, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι ανησυχίες σχετικά με την πιθανή έλλειψη ηλεκτρικής ενέργειας.

Η επιλογή Β θα ωφελήσει αδικαιολόγητα τις γειτονικές χώρες της ΕΕ, οι οποίες θα λαμβάνουν ηλεκτρική ενέργεια επιδοτούμενη από τα κράτη μέλη.

Τέλος, η επιλογή αυτή θα μπορούσε να επηρεάσει αρνητικά τη ροή ηλεκτρικής ενέργειας στην εσωτερική αγορά λόγω έλλειψης τιμολογιακών μηνυμάτων και θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο την ασφάλεια του εφοδιασμού.

Όπως ισχύει για όλες τις επιλογές που μειώνουν το κόστος για τους καταναλωτές, η επιλογή αυτή θα μπορούσε να αυξήσει τη χρήση ορυκτών καυσίμων και την εξάρτηση της ΕΕ από τις εισαγωγές, καθώς και τις ανησυχίες σχετικά την ασφάλεια του εφοδιασμού.

Κόστος

Θα απαιτηθεί χρηματοδότηση για την αντιστάθμιση της διαφοράς μεταξύ της τιμής αγοράς και του ανώτατου ορίου τιμών. Θα είναι δυσκολότερο για τα κράτη μέλη με πιο περιορισμένα δημοσιονομικά περιθώρια να ανταπεξέλθουν στο κόστος αυτό.

Με την πάροδο του χρόνου, η ασφάλεια του εφοδιασμού θα μπορούσε να τεθεί σε κίνδυνο λόγω της έλλειψης διαφοροποιημένου τιμολογιακού μηνύματος στην αγορά της ΕΕ και λόγω της κανονιστικής αβεβαιότητας. Ομοίως, θα αποθαρρυνθούν τα μη επιδοτούμενα έργα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, δεδομένου ότι θα μειωθούν τα έσοδα της αγοράς (και δεδομένου ότι οι καταναλωτές θα έχουν λιγότερα κίνητρα να υπογράφουν μακροπρόθεσμες συμβάσεις αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, διότι η ανάγκη τους για αντιστάθμιση των υψηλών τιμών μειώνεται με τη θέσπιση ανώτατου ορίου τιμών).

Δ. Ρυθμιστική παρέμβαση στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας: περιορισμός των αποδόσεων ορισμένων παραγόντων της αγοράς

Στις χονδρικές αγορές ηλεκτρικής ενέργειας, η τιμή καθορίζεται από την τελευταία πηγή που απαιτείται για την κάλυψη όλης της ζήτησης. Οι παραγωγοί ηλεκτρικής ενέργειας από ορυκτά καύσιμα αντιμετωπίζουν σήμερα εξαιρετικά υψηλό κόστος ορυκτών καυσίμων, καθώς και αυξημένες τιμές για την εκπομπή CO₂. Αυτό συνεπάγεται υψηλές οριακές τιμές ηλεκτρικής ενέργειας. Στην παρούσα συγκυρία, οι παραγωγοί βασικού φορτίου που δεν εξαρτώνται από τα ορυκτά καύσιμα δεν έχουν παρόμοια διάρθρωση κόστους και, όταν αποφασίζουν να επενδύσουν, ωφελούνται από πρόσθετες αποδόσεις πέραν των προσδοκιών τους.

Στο παράρτημα 2 της ανακοίνωσης REPowerEU προβλέπεται ότι τα κράτη μέλη μπορούν κατ' εξαίρεση να λάβουν φορολογικά μέτρα τα οποία να καλύπτουν ορισμένες από τις εν λόγω υψηλές αποδόσεις.

Ο ίδιος στόχος που επιδιώκεται με τα εν λόγω φορολογικά μέτρα μπορεί επίσης να επιτευχθεί με **ρυθμιστικές παρεμβάσεις**, οι οποίες θα δίνουν προσωρινά στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να καθορίζουν τιμή άσκησης του δικαιώματος ή να εφαρμόζουν μηχανισμό ανάκτησης που περιορίζει τις υπερβολικές αποδόσεις των παραγωγών. Η σχετική τιμή άσκησης του δικαιώματος ενδέχεται να πρέπει να είναι διαφορετική ώστε να λαμβάνονται υπόψη τα χαρακτηριστικά των διαφόρων συμμετεχόντων στην αγορά και θα πρέπει να καθορίζεται από τις εθνικές ρυθμιστικές αρχές. Στην πραγματικότητα, αυτό το δικαίωμα προαίρεσης λειτουργεί ως **μονόδρομη σύμβαση επί διαφοράς**, βάσει της οποίας οι πληρωμές καθίστανται απαιτητές μόνο όταν η τιμή αναφοράς (αγοραία τιμή) είναι υψηλότερη από την τιμή άσκησης του δικαιώματος. Όπως και για τον φόρο πλεοναζόντων κερδών που περιλαμβάνεται στην ανακοίνωση REPowerEU, χρειάζεται χωριστός μηχανισμός για την ανακατανομή των εσόδων που θα προκύψουν από μια τέτοια ρυθμιστική παρέμβαση στους καταναλωτές.

Τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να μετατρέψουν τα οικεία καθεστάτα στήριξης νέας παραγωγής ενέργειας σε συστήματα **αμφίδρομων συμβάσεων επί διαφοράς**. Στο πλαίσιο του εν λόγω μηχανισμού, ζητείται από τους παραγωγούς ενέργειας να επιστρέψουν την επενδυτική τους στήριξη όταν οι τιμές είναι υψηλές, έτσι ώστε τυχόν νέα παραγωγή ενέργειας που παράγεται σήμερα να μην ωφεληθεί στο μέλλον από επιδοτήσεις και σε καταστάσεις κατά τις οποίες οι τιμές της αγοράς είναι πολύ υψηλές και ασταθείς.

Όταν οι παράγοντες των αγορών φυσικού αερίου αποκομίζουν υπερβολικές αποδόσεις λόγω της τρέχουσας κρίσης, π.χ. επειδή είναι σε θέση να πωλούν όγκους με μακροπρόθεσμες συμβάσεις σε σημαντικά υψηλότερες τιμές στην αγορά άμεσης παράδοσης, οι αποδόσεις θα μπορούσαν να καλύπτονται από παρόμοιες φορολογικές παρεμβάσεις.

Πλεονεκτήματα

Εάν σχεδιαστεί σωστά, η επιλογή αυτή δεν επηρεάζει τη διαμόρφωση των τιμών στις χονδρικές αγορές ηλεκτρικής ενέργειας και διατηρεί τα μηνύματα για το εμπόριο εντός

και εκτός της ΕΕ και την ασφάλεια του εφοδιασμού. Δεν επηρεάζει την εμπορία ηλεκτρικής ενέργειας σε επίπεδο ΕΕ.

Η μεταρρύθμιση του σχεδιασμού των καθεστώτων στήριξης για νέες επενδύσεις θα μπορούσε να προετοιμάσει το έδαφος για πιθανές πιο μακροπρόθεσμες αλλαγές στον σχεδιασμό της αγοράς.

Μειονεκτήματα

Η επιλογή αυτή από μόνη της δεν θα μειώσει τις τιμές για τους καταναλωτές, αλλά τα παραγόμενα έσοδα μπορούν να χρησιμοποιηθούν τόσο για την άμεση ανακούφιση των καταναλωτών ενέργειας που πλήττονται περισσότερο από τις υψηλές τιμές, για παράδειγμα, μέσω κουπονιών προς τα νοικοκυριά, όσο και για την οικονομική στήριξη των επιχειρήσεων σύμφωνα με τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις και τον ανταγωνισμό.

Για να προσδιοριστεί με ακρίβεια η ύπαρξη υπερβολικών κερδών κάτω των οριακών, οι εθνικές αρχές θα πρέπει να διαθέτουν λεπτομερή στοιχεία σχετικά με τις δαπάνες των παραγωγών, στα οποία ενδέχεται να μην έχουν πρόσβαση. Η ταχεία εφαρμογή μπορεί να δημιουργήσει νομικές προκλήσεις, καθώς οι συμμετέχοντες στην αγορά θα επηρεαστούν διαφορετικά.

Τυχόν ζητήματα ανταγωνισμού θα πρέπει να εξεταστούν προσεκτικά και να περιοριστούν σύμφωνα με τις κατευθύνσεις της Επιτροπής για τις ρυθμιζόμενες τιμές λιανικής και τα φορολογικά μέτρα για αποδόσεις κάτω των οριακών, και τηρουμένων των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις.

Η έκτακτη φορολόγηση είναι πιθανό να επηρεάσει την ασφάλεια των επενδυτών και, ως εκ τούτου, να οδηγήσει στην ανάγκη στήριξης για κάθε μελλοντική παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας. Αυτός ο ρυθμιστικός κίνδυνος θα μεταφραστεί σε υψηλότερο κόστος κεφαλαίου και μικρότερη ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο μέλλον.

III — Παρεμβάσεις στις αγορές αερίου

Ε. Όρια τιμών στην εμπορία αερίου στην ΕΕ

Η επιλογή αυτή βασίζεται στον καθορισμό μέγιστης τιμής σε επίπεδο ΕΕ στην οποία μπορεί να γίνεται εμπορία αερίου μεταξύ φορέων εκμετάλλευσης σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ ή, εναλλακτικά, στον καθορισμό ορίων τιμών εντός των οποίων μπορεί να κυμαίνεται η τιμή του αερίου. Το ως άνω ανώτατο όριο / εύρος τιμών θα περιορίσει τις προσφορές στα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια. Η ανώτατη τιμή αερίου θα καταστεί η νέα συμβατική τιμή αναφοράς για μακροπρόθεσμες συμβάσεις και συμβάσεις παραγώγων.

Για να είναι αποτελεσματική, η επιλογή αυτή θα πρέπει να εφαρμοστεί σε όλα τα κράτη μέλη.

Πλεονεκτήματα

Ένα ανώτατο όριο τιμών για την εμπορία αερίου σε ολόκληρη την Ευρώπη θα περιορίσει την υπερβολική αστάθεια και θα έχει ως άμεσο αποτέλεσμα χαμηλότερες τιμές αερίου. Αυτό με τη σειρά του θα μειώσει, αφενός, το κόστος της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από μονάδες ηλεκτροπαραγωγής οι οποίες λειτουργούν με αέριο και, αφετέρου, τις τιμές καταναλωτή τόσο για το αέριο όσο και για την ηλεκτρική ενέργεια.

Μειονεκτήματα

Θα πρέπει να καθοριστεί το κατάλληλο επίπεδο του ανώτατου ορίου. Εάν το ανώτατο όριο της τιμής του αερίου είναι υπερβολικά χαμηλό, θα είναι δύσκολη η προσέλκυση περισσότερου αερίου στην Ευρώπη. Θα μπορούσε ακόμη και να δώσει κίνητρο στις ευρωπαϊκές εταιρείες να εξάγουν αέριο σε χώρες όπου οι τιμές είναι υψηλότερες. Αντιθέτως, μια χαμηλότερη τιμή θα προωθήσει την αύξηση της κατανάλωσης αερίου και, ως εκ τούτου, την αύξηση της ζήτησης στην Ευρώπη. Για να μετριαστεί αυτός ο κίνδυνος, η επιλογή αυτή θα πρέπει να συνοδεύεται από ισχυρή διαχείριση της ζήτησης. Οι ως άνω παράγοντες θα μπορούσαν συνδυαστικά να προκαλέσουν πρόσθετη στενότητα στην αγορά αερίου και να θέσουν σε κίνδυνο την ασφάλεια του εφοδιασμού με αέριο.

Εάν εφαρμοστεί η ίδια ανώτατη τιμή σε ολόκληρη την ΕΕ, θα είναι δύσκολο να διασφαλιστεί ότι το αέριο διοχετεύεται στους προορισμούς όπου χρειάζεται και ότι το δίκτυο μπορεί να λειτουργεί με ασφάλεια, διατηρώντας την ισορροπία μεταξύ προσφοράς και ζήτησης.

Οι καταναλωτές που αγόρασαν αέριο με μακροπρόθεσμες συμβάσεις σε τιμή που υπερβαίνει το ανώτατο όριο δεν θα ωφεληθούν από το ανώτατο όριο τιμών πριν από τη λήξη των συμβάσεών τους.

Ανάλογα με το επίπεδο του ανώτατου ορίου και την περίοδο εφαρμογής του, μπορεί να προσελκύσει προμήθειες από τους εμπορικούς μας εταίρους. Ωστόσο, η αντίδρασή τους σε μια διοικητικά καθορισμένη τιμή δεν είναι δεδομένη και δεν μπορεί να προβλεφθεί.

Ενδέχεται να προσφύγουν κατά αυτής της επιλογής ενώπιον των δικαστηρίων και/ή να περιορίσουν ή να αναστείλουν τις προσφορές.

Κόστος

Το κόστος σχετίζεται με πιθανή διαταραχή του εφοδιασμού, ανάλογα με την αντίδραση των προμηθευτών στο ανώτατο όριο.

ΣΤ. Διαπραγμάτευση όγκου και τιμών με διεθνείς προμηθευτές

Μια επιλογή θα ήταν να καθοριστούν πιο συγκεκριμένοι στόχοι όσον αφορά τον όγκο και τις τιμές του αερίου για τις διαφορετικές οδούς εφοδιασμού/τους διαφορετικούς προμηθευτές βάσει κοινής διαπραγματευτικής στρατηγικής συντονιζόμενης σε επίπεδο ΕΕ με τους εμπορικούς εταίρους της ΕΕ. Οι εκάστοτε τιμές-στόχοι θα αφορούν τις συμβάσεις εφοδιασμού που συνάπτονται με τρίτες χώρες, αλλά δεν θα επηρεάζουν τις συναλλαγές που πραγματοποιούνται εντός της ΕΕ (π.χ. για εξισορρόπηση στην εσωτερική αγορά).

Προκειμένου να εξασφαλιστούν εισαγωγές ΥΦΑ και αερίου σε καλές τιμές, η ΕΕ θα πρέπει να υιοθετήσει μια πιο μακροπρόθεσμη προοπτική όσον αφορά τις εταιρικές σχέσεις με τους προμηθευτές της στον τομέα του αερίου και να επεκτείνει το πεδίο των διαπραγματεύσεων για την εξασφάλιση μακροπρόθεσμων εισαγωγών υδρογόνου.

Οι εν λόγω εταιρικές σχέσεις θα μπορούσαν να συνίστανται στα εξής:

- μακροπρόθεσμες συμβάσεις για αυξημένο εφοδιασμό με ΥΦΑ και μέσω αγωγών·
- επενδύσεις της ΕΕ σε πρόσθετη **δυναμικότητα εισαγωγής ΥΦΑ**, συμβατή με το υδρογόνο·
- **εταιρική σχέση H2** με ορίζοντα 5-10 ετών για τη δημιουργία υποδομών, άρτιου πλαισίου και εταιρικής σχέσης επενδύσεων (κοινό πλαίσιο που θα διασφαλίζει την προβλεψιμότητα και τη σταθερότητα των επενδύσεων και της ζήτησης στην ΕΕ, καθώς και σταθερές επενδυτικές συνθήκες στις χώρες-εταίρους).

Οι προοπτικές επιτυχίας της προαναφερόμενης διαπραγματευτικής στρατηγικής θα εξαρτηθούν από μια κοινή προσέγγιση σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Πλεονεκτήματα

Σε περίπτωση επιτυχίας, η διαπραγμάτευση χαμηλότερης τιμής σε ολόκληρη την Ευρώπη θα έχει ως αποτέλεσμα σημαντικά χαμηλότερες τιμές αερίου σε συνδυασμό με εισαγωγές συμφωνημένων όγκων αερίου. Αυτό με τη σειρά του θα μειώσει, αφενός, το κόστος της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από μονάδες ηλεκτροπαραγωγής οι οποίες λειτουργούν με αέριο και, αφετέρου, τις τιμές καταναλωτή τόσο για το αέριο όσο και για την ηλεκτρική ενέργεια.

Δεδομένου ότι η επιλογή θα βασίζεται σε διαπραγματεύσεις και δεν θα επιβάλει περιορισμούς στην εμπορία αερίου εντός της ΕΕ (π.χ. για εξισορρόπηση), θα αποφευχθούν οι διαταραχές των ροών αερίου εντός της ΕΕ.

Μειονεκτήματα

Η επιτυχία αυτής της επιλογής εξαρτάται τελικά από την έκβαση των σχετικών διαπραγματεύσεων με τους προμηθευτές τρίτων χωρών.

Κόστος

Σε περίπτωση επιτυχίας, η επιλογή αυτή θα έχει ως αποτέλεσμα τη μόνιμη μείωση του κόστους προμήθειας φυσικού αερίου.